

Omyl „trvale udržitelného rozvoje“

JIM PERON

Zdravé ekonomické uvažování spočívá v tom, že se berou v úvahu nejen bezprostřední, ale i druhotné efekty činů jednotlivců i států. Tento poznatek se neomezuje jen na ekonomii. Lze jej aplikovat na všechny oblasti lidského zkoumání, včetně politické filosofie. Pochopení závažnosti následných efektů může zabránit mnohým problémům.

Pochopení následných efektů je důležité i v teorii „trvale udržitelného rozvoje“ propagované levicovými ekologickými aktivisty. Heslo samotné zní celkem neškodně. Většina lidí (snad s výjimkou nejhlásitějších obhájců tohoto konceptu) rozvoj podporuje a přeje si i jeho trvání. Pro skutečné pochopení konceptu trvale udržitelného rozvoje se ale na něj musíme podívat hlouběji. Musíme se zbývat jeho logickými důsledky.

Nejprve si musíme si ujasnit, v jakém smyslu se tento pojem obvykle používá. Trvale udržitelným rozvojem se většinou myslí uchování přírodních zdrojů pro příští generace. Koncept trvale udržitelného rozvoje se zrodil ve Světové komisi pro životní prostředí a rozvoj při Organizaci spojených národů (za předsednictví socialistky Gro Harlem Brundtlandové). Členové komise definovali trvale udržitelný rozvoj jako „rozvoj, který uspokojuje dnešní potřeby, aniž by bylo ohroženo uspokojování potřeb budoucích generací.“* Radikálnější obhájci tohoto konceptu označují dnešní spotřebu přírodních zdrojů dokonce za „krádež“ na budoucích generacích.

Individuální vs. kolektivní práva

Pro zastánce individuálních práv je tato teorie problematická z několika důvodů. Práva (na přírodní zdroje) podle nich náležejí kolektivu, ba dokonce kolektivu který ještě ani neexistuje. Budoucí generace je z definice skupinou lidí, která se ještě nenarodila. Jak se říká, *tomorrow never comes*, „nikdy se nedočkáme zítřka“. Logika tohoto rčení je prostá: Jakmile nastane zítřek, přestává být zítřkem a stává se dneškem. Jakmile se narodí nový člověk, přestává být potenciálním příslušníkem budoucí generace a stává se příslušníkem současné generace.

Pokud přijmeme teorii, že se mají přírodní zdroje uchovat pro budoucí generace, pak nutně předpokládáme, že skupina nenarozených jednotlivců má na tyto přírodní zdroje právo. Zvláštní je, že toto právo přestává platit, jakmile se tyto jednotlivci narodí, protože jakmile se budoucí generace narodí, začne pro ni platit stejná povinnost vůči dalším ještě nenarozeným generacím. (Paradoxní je, že zastánci teorie trvale udržitelného rozvoje tvrdí, že nenarození lidé mají právo na přírodní zdroje, ačkoliv současně hlásají, že mnoho příslušníků těchto budoucích generací by vůbec nemělo přijít na svět - neboli podporují státní zásahy omezující populační vývoj. Nenarození mají tedy zřejmě vlastnická práva, ale postrádají právo na život!)

Neznámá budoucnost

Dalším problémem teorie udržitelného rozvoje je, že nevíme, kolik zdrojů budou příští generace potřebovat. Za stovky let budou lidé možná stále používat naftu na

vytápění svých domovů a na provoz svých automobilů. Je ale také možné, že ji vůbec používat nebudou.

Jako chlapec jsem často jezdil za babičkou do Chicaga. Měla velký starý dům nedaleko Michiganského jezera. Dům měl u chodníku okénko s kovovou skluzavkou do sklepa. Pravidelně přijížděl nákladník a do sklepa vyklopili náklad uhlí. Sklep byl naplněn jemným uhelným prachem. Velký kotel zajišťoval dodávku páry do radiátorů a horkou vodu. Babička musela každou chvíli přikládat lopatky uhlí do kotle, jinak by přestal topit.

Kdyby za mé babičky stát přijal politiku uchování uhlí pro budoucí generace, pak by nejspíš moje babička mohla využívat mnohem méně uhlí. Jí by bylo víc zima - a nikdo by na tom nevydělal. (Pochybuj, že pokud ten dům stále stojí, topí v něm dnes uhlím.) Politika uchování uhlí pro příští generace by byla čistou ztrátou, naprosto zbytečnou obětí.

(Pokračování na straně 2)

Fikce a realita skleníkového efektu aneb větrná energie s otazníky

RENÉ HLADÍK

Podle jedné hypotézy (které je věnována široká publicita) se Země ohřívá (hlavně díky lidské činnosti) vypouštěním tzv. skleníkových plynů (zejména oxidu uhličitého). Na světových konferencích se stanovují závazky snižovat emise oxidu uhličitého. Někoho by to nestálo nic, někoho miliardy. Některé země jsou na pranýři a protokol odmítají nebo ho chtějí doplnit. Vzniká napětí mezi státy a padají výčitky.

Existují však argumenty pro tvrzení, že celá teorie o rozhodujícím vlivu člověka na globální oteplování je sporná. I v minulosti se střídaly doby ledové a doby teplejší,

než máme dnes. Někdy byla hladina moře o desítky metrů níže, než je dnes, jindy zase tak vysoko, že Skandinávie byla ostrovem. Změny klimatu údajně probíhaly i náhle a to dříve, než člověk mohl cokoliv ovlivnit!

Vezmeme-li v úvahu daný stav lidských vědomostí o problému, musíme se ptát: jak je možné, že se podepisují mezinárodní dohody o snížení emisí CO₂, když vůbec není jasné, zda to přinese jakýkoliv efekt? Když nelze odlišit vliv lidské činnosti od přírodně probíhajících procesů? Není to

(Pokračování na straně 2)

*) World Commission on Environment and Development, *Our Common Future* (Oxford University Press, 1987), str. 8.

Omyl...

(Pokračování ze strany 1)

Podobně, kdyby stát přijal politiku omezené spotřeby přírodních zdrojů před dvaceti lety, museli bychom si odříkat spotřebu mědi používané na výrobu telefonních drátů. Přitom dnes jen velmi málo telefonů ještě používá měděné dráty. Většina má dnes kabely s optickými vlákny.

Proč obětovat kvalitu života žijících lidí v zájmu neexistujících příležitostí? Proč skládat oběti, když nevíme jistě, jestli mnoho z toho, co využíváme dnes, nebude zítra k ničemu? Samozřejmě, že existují přírodní zdroje používané dnes, které budou potřebné i v budoucnu, ale poptávka po nich může být vzhledem ke nabídce podstatně menší. Přesně to se stalo prakticky s každým přírodním zdrojem.

Naše generace zaznamenala během krátké doby dramatické změny v potřebě přírodních zdrojů. Sotva by někdo z nás dokázal správně předpovědět poptávku po nějakém přírodním zdroji. Přesto zastánci teorie trvale udržitelného rozvoje neustále projektují spotřebu zdrojů, a to na generace, staletí či tisíce let dopředu.

Jakákoliv předpověď je navíc komplikována tím, že to, jestli se něco stane zdrojem či nikoliv, záleží pouze a jedině na lidské důmyslnosti. Třeba ropa kdysi pouze kazila hodnotu pozemku. Zabíjela dobytek, ztěžovala pěstování obilí, páchla a nebyla k ničemu. Záporný užitek se přeměnil v pozitivní hodnotu až když lidé přišli na to, jak ji využívat. S rostoucími znalostmi lidstva se zvyšuje i množství látek, které se stávají přírodním zdrojem.

Je objem zdrojů konečný?

Základním předpokladem teorie trvale udržitelného rozvoje je, že nabídka zdrojů je v čase omezená. Předpokládejme, že by tomu tak bylo. Cílem zastánců udržitelného rozvoje by bylo uchovat „dostatek“ zdrojů budoucím generacím. Co je to ale „dostatek“? Meteor nebo nějaká jiná katastrofa může kdykoliv zničit lidstvo a my stále počítáme s nekonečným počtem budoucích generací.

Předpoklad omezenosti zdrojů vede k dalším problémům. Pokud předpokládáme, že objem zdrojů je konečný, zatímco spotřeba nikoliv, pak vlastně jakýkoliv objem spotřeby by nakonec znamenal, že se na některé generace nedostane. Podle této logiky bychom nemohli spotřebovávat vůbec žádné zdroje. Tento závěr by se nevztahoval pouze na naši generaci, ale rovněž na všechny generace po nás. Takže vlastně všichni lidé, pro něž bychom uchovávali přírodní zdroje, by je sami nemohli spotřebovávat. Kdyby ovšem neměli právo spotřebovávat zdroje, těžko by naše dnešní spotřeba mohla být označována jako „krádež“.

Opravdu bychom omezením spotřeby

zlepšili život budoucích generací? Jak jsem ilustroval na příkladu uhlí mé babičky, nemusí tomu tak být. Ve skutečnosti bychom mohli omezením naší současné spotřeby kvalitu jejich života zhoršit. Vynucené omezení spotřeby nafty by nepochybně zhoršilo kvalitu našeho života. A také kvalitu života našich dětí a jejich dětí. Přitom technologické změny již po několika desetiletích nepochybně naši potřebu nafty snižují. Jinými slovy, vynucené omezení spotřeby ropy by snížilo naši životní úroveň i životní úroveň následujících generací za účelem uchování zdroje, který budeme potřebovat stále méně a který možná jednou nebudou lidé potřebovat vůbec.

Cenový mechanismus

Vynucené restriktce spotřeby by navíc mohly podvázat technologické inovace, které by poptávku po naftě omezovaly. Inovace závisí na investicích a investice zá-

visí na úrovni bohatství. Pokud omezíme tvorbu bohatství, omezíme tím investice a pravděpodobně i inovace. Tím, že bychom krátkodobě omezili spotřebu přírodního zdroje, mohli bychom zvýšit jeho spotřebu v dlouhém období. „Správné“ nastavení ekologických regulací před pár desetiletími by mohlo zabránit rozvoji optických vláken, mobilních telefonů a internetových technologií. V důsledku by bylo i dnes ke komunikaci stále potřeba obrovské množství mědi a papíru.

Nikdo samozřejmě nemůže postrádat technologie, které nejsou známy. Pouze zpětné ohlednutí nám umožňuje vidět, jaké neblahé dopady na nás by taková restriktivní politika měla, kdyby ji naši rodiče či prarodiče nesmyslně zavedli.

Politika trvale udržitelného rozvoje by prý měla garantovat „rovný“ přístup ke všem zdrojům dnes, zítra stejně jako za stovky let. Tím by prý měla zabránit nabídkovým krizím. Ale krize často dávají vzniknout novým technologiím. Regulace cen benzínu během sedmdesátých let ve Spojených státech uměle zvyšovala poptávku a způsobovala výpadky v nabídce. Když později deregulace přinesla (dočas-

ný) růst cen, spotřebitelé začali poptávat nové technologie, které by omezily spotřebu. Auta vyráběná před ropnou krizí spotřebovávala na kilometr více paliva než auta vyráběná po ropné krizi. Vyšší ceny také motivovaly k využívání nových ložisek. Zastánci teorie udržitelného rozvoje, kteří se etablovali z apokalyptického ekologického hnutí, nikdy neberou v úvahu úlohu cen a tržních motivací, které znemožňují, aby jakýkoliv poptávaný zdroj byl vyčerpán.

Krize na neregulovaném trhu obsahuje vždy zárodek svého vlastního vyřešení. Takové řešení často výrazně snižuje poptávku po daném zdroji a někdy jeho spotřebu eliminuje úplně.

V režimu „trvale udržitelného rozvoje“, který vyžaduje státní regulaci, je fungování tržního mechanismu znemožněno. To nevyhnutelně znamená, že cenové a ziskové signály budou pokřivené a povedou spotřebitele i výrobce k chybným kalkulacím dostupnosti zdrojů a tím je povedou ke zvrácenému spotřebitelskému a výrobnímu chování, které bude v konečném důsledku škodlivé pro ně samé.

Udržitelný rozvoj patří mezi nejnebezpečnější teorie vůbec. Nejenže neodpovídá na základní otázky, které s sebou nese - neříká, jaké zdroje mají být udržovány, neříká, pro koho by měly být udržovány, neříká, jak dlouho mají být udržovány. Pouze nám předkládá nepodložená tvrzení a volá po centralizované státní regulaci ekonomických zdrojů, a to nejlépe v celosvětovém měřítku.

Ekologičtí aktivisté zřejmě vyznávají heslo, že „co je malé, je pěkné“, ovšem s jednou výjimkou - pokud jde o vládu a státní regulaci. To se pak má uplatňovat pravidlo „čím větší, tím lepší“. Heslo „trvale udržitelný rozvoj“ zní hezky, ale ve skutečnosti to je jen prázdná fráze bez obsahu, jejíž efekty ale mohou být sporné, ne-li nebezpečné.

Jim Peron je šéfredaktorem měsíčníku *Free Exchange* na Novém Zélandu. Článek původně vyšel v *Ideas on Liberty*, magazínu vydávaném americkou nadací *Foundation for Economic Education* (www.fee.org). Přeložil Petr Mach.

Výrok měsíce

Cestování je podle ekologů zbytečné, mělo by se zakázat nebo více zdanit

Ekologické hnutí za „trvale udržitelný rozvoj“ navrhuje rozsáhlý soubor státních zásahů do života lidí. Hlavním požadavkem je vysokými daněmi zdražit vše, co by podle nich neměli lidé dělat. „Rostoucí mobilita má negativní vliv na životní prostředí. Myslím, že bychom postupně měli dospět k tomu, že bychom nemuseli tolik cestovat. Mnoho cest je zbytečných,“ uvedl Viktor Třebický z Ústavu pro ekopolitiku. „Současný politický systém není v souladu s principy udržitelného rozvoje, protože politik žije v rámci svého volebního období,“ uvedl dále Třebický a dodal, že pokud se nepodaří prosadit jeho koncept po dobrém, hrozí diktatura, která zavede přidělový systém energií. (HN 25.8.03) pm

visí na úrovni bohatství. Pokud omezíme tvorbu bohatství, omezíme tím investice a pravděpodobně i inovace.

Tím, že bychom krátkodobě omezili spotřebu přírodního zdroje, mohli bychom zvýšit jeho spotřebu v dlouhém období. „Správné“ nastavení ekologických regulací před pár desetiletími by mohlo zabránit rozvoji optických vláken, mobilních telefonů a internetových technologií. V důsledku by bylo i dnes ke komunikaci stále potřeba obrovské množství mědi a papíru.

Nikdo samozřejmě nemůže postrádat technologie, které nejsou známy. Pouze zpětné ohlednutí nám umožňuje vidět, jaké neblahé dopady na nás by taková restriktivní politika měla, kdyby ji naši rodiče či prarodiče nesmyslně zavedli.

Politika trvale udržitelného rozvoje by prý měla garantovat „rovný“ přístup ke všem zdrojům dnes, zítra stejně jako za stovky let. Tím by prý měla zabránit nabídkovým krizím. Ale krize často dávají vzniknout novým technologiím. Regulace cen benzínu během sedmdesátých let ve Spojených státech uměle zvyšovala poptávku a způsobovala výpadky v nabídce. Když později deregulace přinesla (dočas-

Fikce a realita...

(Pokračování ze strany 1)

selhání politiků? Nejde dokonce o selhání vědců, kteří v honbě za atraktivními tématy a získáním finančních grantů prezentují katastrofické modely? Tomu by nasvědčovala okolnost, že prezentaci případných pozitivních důsledků globálního oteplování je věnována minimální pozornost.

Distorze znamená plýtvání

Ať už je škodlivý dopad lidskou činností způsobených emisí CO₂ fikcí, nebo ne, existuje již reálný dopad mezinárodních dohod na národní legislativu. V České republice dostal podoba podpory obnovitelných zdrojů energie.

Podpora energie z větru formou povinného výkupu elektřiny za 3 Kč/kWh je klasický státní regulační zásah do tržních vztahů. Je třeba dobře posoudit sledované cíle a skutečné důsledky navrhovaného opatření. Zejména jasně zformulovat, s jakými náklady a za cenu jakých negativních důsledků má být stanovených cílů dosaženo. Obáváme se, že tato analýza nebyla provedena.

Položme si otázku, jakou cenu má pro odběratele (distribuční elektrárnskou společnost) energie z větru. Vzhledem ke kolísání větru musí odběratel udržovat rezervu výkonu pro případ bezvětří nebo jakékoliv poruchy. Jelikož je nutno stále mít v záloze záložní „klasický“ zdroj, a to v plné kapacitě větrných elektráren, mohou větrné elektrárny fungovat pouze v této kombinaci. Tedy většina fixních nákladů na klasický zdroj bude muset být stejně vynakládána. Hodnota větrné energie je pak rovna jen úspoře variabilních nákladů (paliva) v klasické elektrárně. Více by distribuční společnosti nebyly ochotny dobrovolně (tedy vzájemně výhodně) zaplatit.

Nucený výkup větrné elektřiny za 3 Kč/KWh představuje pro odběratele ztrátový obchod, protože jsou k dispozici jiné, levnější a spolehlivější zdroje. Důsledkem je snížení příjmu majitelů distribučních společností nebo růst spotřebitelských cen elektřiny. Obojí znamená pokles blahobytu ekonomiky jako celku. Je to asi stejné, jako kdyby supermarket musel od některých cukrářů odebírat koblíhy ne za pět korun, jak je obvyklé, ale za patnáct a navíc s upozorněním, že v případě bezvětří nebo vichřice koblíhy nebudou.

Dotace vzniklá nadhodnocením ceny pochopitelně přiláká mnoho firem stavících větrné elektrárny. Vznikne kapacita, kterou nikdo nepotřebuje, nikdo by na ní nechtěl být ve skutečnosti závislý ale přesto vznikne, protože je na to zákon, státní zásah. Prospěch z toho budou mít soukromé firmy provozující větrné elektrárny, ale ne ten poctivý tržní prospěch, který vzniká vzájemnou dohodou a oboustrannou pro-

spěšností. Bude to prospěch plynoucí z nekým nařízené předávací ceny, prospěch pramenící z vynuceného přerozdělování.

Dalším negativem je přeměrování energie podnikatelů na lobování v parlamentu a vládě místo na produktivní činnost. Místo férové soutěže začíná bitva o příznivou podobu zákonů a regulačních opatření, boj o podobu předávacích cen.

Kdyby provozovatelé větrných elektráren museli koupit pozemky, vyřizovat stavební povolení bez podpory „veřejného

platí ale v ekonomickém slova smyslu. Po vyčerpání jednoho zdroje se přejde k druhému, dražšímu, takže ekonomicky je problém vyřešen. Trvale udržitelné je tedy i postupné čerpání omezených fosilních zdrojů v řadě podle jejich efektivnosti. Proponovaný cíl budovat „trvale udržitelnou energetiku“ je neudržitelný v tom smyslu, že nemá cenu čerpat dražší zdroje, i když jsou obnovitelné, dokud jsou k dispozici levnější zdroje neobnovitelné.

Možné jsou v zásadě dvě varianty: buď

Výrok měsíce

„Expertí“ chtějí kvůli cyklostezkám vyvlastňovat

Možná ani netušíte, že se Česká republika se před třemi lety připojila k Evropské chartě pro dopravu a životní prostředí, která zavazuje své signatáře k masivní podpoře cyklistiky na úkor automobilismu. A možná Vás to ani nezajímá, protože si řeknete, že jde jen o další z naprosto zbytečných dokumentů, které se vyznačují vznešenými frázemi, ale reálně jsou to jen byrokratické zásahy do života občanů. Ne tak v tomto případě, kdy je řadová byrokracie nahrazena přímým útokem na osobní vlastnictví. Naše vláda si totiž nechala vypracovat Národní strategii cyklistické dopravy a pro tento účel si nevybrala žádné amatéry, ale „experty“ Centra dopravních výzkumů z Olomouce. Ti při své práci narazili na jeden problém, jak ho popisuje Jaroslav Martínek z téže instituce: „Řada českých měst by ráda investovala do výstavby cyklostezek. Ve svých plánech ale narážejí na nesouhlas soukromých majitelů pozemků, přes které by stezka měla vést.“ Experti zvolili vskutku razantní řešení: povýšit cyklostezku z hlediska veřejného zájmu na úroveň dálnice a při její stavbě tak umožnit vyvlastňování. Neposlušní soukromí majitelé tak budou nuceni pozemky odprodat, nehlédě na nesmyslnost sousloví veřejný zájem a naprostou nemorálnost vyvlastňování.

LN(19.9.2003) tj

zájmu“ a regulace, hledat odběratele pro svůj produkt, (tak, jak to dělají jiní), zjistilo by se, že to je prostě nesmysl. Proto se chytli myšlenek, které jsou zrovna populární - například „skleníkového efektu“. Ve skutečnosti podnikatele v tomto oboru málo zajímá skleníkový efekt. Ve větrné elektřině vidí spíš cestu, jak se dostat k penězům někoho jiného (státu, daňových poplatníků, jiných firem, v tomto případě odběratelů).

Celkově je důsledkem státní podpory větrné energie kromě estetického zásahu do krajiny a hluku produkce nadbytečné elektřiny, zbytečné vynakládání materiálu a práce na stavbu a provoz větrníků, ochuzení hospodářství jako celku, narušení tržního prostředí v energetice ve formě nuceného přerozdělení bohatství mezi soukromými firmami, přeměrování energie podnikatelů na lobování v parlamentu a vládě místo na produktivní činnost.

Zdroje nelze vyčerpát

Argumentace ve prospěch státní podpory větrné energie se opírá také o teorii „trvale udržitelného rozvoje“ V praxi se ale ukazuje, že zdroje energie se ne a ne vyčerpát. Myšlenka omezenosti zásob fosilních paliv totiž platí ve fyzikálním, přírodním či geologickém slova smyslu, ne-

bude obnovitelný zdroj (elektřina z větru) trvale a navždy dražší než elektřina ze zdroje neobnovitelného (uhlí apod.). Pak nemá cenu přecházet k obnovitelnému zdroji. Nebo nastane okamžik, kdy se ložiska neobnovitelných zdrojů zmenší tak, že - díky relativnímu nedostatku a díky tržnímu mechanismu - bude elektřina z neobnovitelného zdroje dražší než z větru. Potom větrné elektrárny vzniknou jako efektivní tržní řešení i bez dotace (stejně jako již v minulosti vznikly elektrárny vodní). Navíc růst cen elektřiny v této variantě donutí všechny spotřebitele šetřit, což povede k omezení čerpání zdrojů. Argument budování trvale udržitelné energetiky tedy nestačí k odůvodnění státního zásahu do výkupních cen elektřiny z větru.

Skutečné hybné síly regulace

Výše uvedená bilance původních cílů a skutečných dopadů růstu výkupní ceny elektřiny z větru nás nutí k zamyšlení. Co je tedy tou hybnou silou narůstajících zásahů ve jménu ekologie, trvale udržitelného rozvoje a šetrného čerpání zdrojů? Jediný reálný pozitivní efekt náleží investorům a provozovatelům větrných elektráren. Skleníkový efekt a trvale udržitelný rozvoj

(Pokračování na str. 4)

(Pokračování ze strany 3)

bývají spíše pouhými záminkami k novému rozdělení peněz ve společnosti. Tématu skleníkového efektu se chopili podnikatelé, jejichž byznys skomírá a jejichž produkty nikdo nechce. Zjistili, že k pohonu větrníků nestačí jen vítr. Je ještě třeba někoho donutit, aby to zaplatil.

Povinné procento energie z obnovitelných zdrojů, (u nás navrhováno mimo jiné formou větrníků v Krušných horách), to, co je někým prezentováno jako „nejmodernější trend“, „přibližování se EU“, „realizace závěrů summitu v Johannesburgu“ tak může být další ukázkou jevu, který parafrazoval Milton Friedman jako obrácenou verzi slavné „neviditelné ruky trhu“ Adama Smitha: Provozovatel veřejného blaha je jakoby neviditelnou rukou veden k prosazování soukromých zájmů.

Na začátku je myšlenka trvale udržitelného rozvoje a omezení emisí CO₂ a skleníkového efektu. Obojí je prezentováno jako nutná podmínka přežití lidstva, jako blaho, jež je třeba společnosti naordinovat. Vymyslí se větrná energie jako jedna z cest. Zvýší se výkupní cena za větrnou energii. Již v této fázi se udělá ta chyba, že se nestanoví jasné cíle a jasné náklady, které dané řešení má. Dokonce se ani nepočká na definitivní vědecké poznatky.

Tvůrci regulace ale nenesou odpovědnost za škody, které způsobují - neinvestují vlastní peníze; chtějí jen vyjít vstříc svým voličům, profilovat se na tématu, které budí dojem péče o veřejné blaho. Prezentují se pouze kladné aspekty („čistá“ energie, nové investice, nová pracovní místa); negativní dopady, jichž je více, se zamlčují nebo přenesou na soukromé firmy či konečné spotřebitele.

Až nakonec vznikne mohutný průmysl větrné energie se všemi negativními aspekty a ztrátami výše uvedenými, stává se regulace trvalou. To už jde o pracovní místa v existujícím sektoru. Výroba nadbytečné energie stoupá, stoupají zisky jedněch a ztráty druhých. Roste nevraživost, protože směna je nedobrovolná. Všechny firmy už musí platit zástupy „poradců“, jež mají schopnost ovlivnit parlamentní debaty a rozhodnutí regulačního orgánu.

Myšlenkový experiment

Představme si to v obráceném gardu. Že by se klima Země naopak ochlazovalo a někdo by přišel s nápadem, že je třeba

zvýšit množství oxidu uhlíku, a to například spalováním uhlí v elektrárenském kotli bez výroby elektřiny. Absurdita? Ovšem vyrobení jedné tuny CO₂ by takto vyšlo mnohem levněji, než snížení jedné tuny CO₂ prostřednictvím výroby elektřiny z větru pomocí současné regulace!

Tento myšlenkový experiment ukazuje, k jak obrovskému mrhání vzácných zdrojů

může vést vládní regulace. Podstata tohoto plýtvání spočívá v tom, že jsou zdroje vynuceně alokovány do neefektivních aktivit. Vznikají nové „černé díry na peníze“ a nerozumné zásahy do dobrovolných smluv mezi podniky.

PhDr. René Hladík CSc.,
vedoucí katedry ekonomie na FSE UJEP
v Ústí n.L. (hladik@fse.ujep.cz)

PŘEDPLATNÉ

ZAUJAL VÁS ČASOPIS LAISSEZ FAIRE?

PŘEDPLAŤTE SI JEJ ZA 100 KČ

Předplatné zahrnuje zaslání deseti čísel LF ročně každý měsíc kromě července a srpna.

Kontaktujte Petra Macha: Tel.: 603 228 753 • Email: machpetr@iol.cz

Úsilí časopisu Laissez Faire, který s omezenými soukromými zdroji pravdivě informuje o evropské integraci a bojuje s vládní propagandou za vstup do EU financovanou z peněz daňových poplatníků, má moji velkou podporu.

John Laughland,
autor knihy Znečištěný pramen:
nedemokratické počátky Evropské ideje

Laissez-Faire, měsíčník pro svobodu jednotlivce. Čte se [lese-fér]. Vydává: občanské sdružení Laissez Faire. Adresa: Bozděchova 8, 150 00 Praha 5. Tel.: 603 228 753, machpetr@iol.cz (Petr Mach), tjirsa@centrum.cz (Tomáš Jirsa). Internetový archiv: www.petrmach.cz/lf. Číslo účtu: 1011153517/5500. Náměty, články, reakce, zájem o předplatné, zájem o inzerci uvádějte na výše uvedený kontakt. Registrace MK 8183. ISSN 1212-8597